

αρ. πρωτ: 563/2009

**Σχόλια του WWF Ελλάς επί της πρότασης του Υπουργείου Περιβάλλοντος,
Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με τίτλο:
«ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ
ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΟΥ ΕΠΛΗΓΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ
ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2009 ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»**

1. Γενικά

Τα σχόλια που ακολουθούν αφορούν το σχέδιο νόμου το οποίο προετοιμάστηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας και παρουσιάστηκε από την αρμόδια υπουργό στους σχετικούς φορείς της χώρας στις 26 Οκτωβρίου 2009. Εξαρχής, τόσο το εν λόγω σχέδιο, όσο και η διαδικασία διαβούλευσης που ακολουθήθηκε, κρίνονται ως εξαιρετικά θετικές και ως σαφής εκδήλωση της πολιτικής ηγεσίας του νέου υπουργείου για ουσιαστική προστασία του δασικού πλούτου της χώρας.

Στο πλαίσιο του υπό εξέλιξη διαλόγου, κρίνεται ότι το σχέδιο χρήζει συγκεκριμένων στοχευμένων αλλαγών και παρεμβάσεων, οι οποίες αφορούν τόσο ζητήματα διατύπωσης και νομικής επεξεργασίας, όσο και θέματα ουσίας. Τα ζητήματα αυτά παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω.

Για λόγους οικονομίας χώρου και χρόνου δεν θεωρείται σκόπιμο να γίνει εδώ μία αναδρομή στα προβλήματα που αφορούν την προστασία των δασών στη χώρα μας, καθότι αυτά είναι γενικώς γνωστά και έχουν ήδη παρουσιαστεί σε πληθώρα άλλων κειμένων και προτάσεων. Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η θέσπιση ενός τόσο φιλόδοξου νομοθετήματος, το οποίο μάλιστα έχει πιλοτικό χαρακτήρα για όλη την χώρα, έχει καίρια σημασία για την αναβάθμιση της δασοπροστασίας. Για να πραγματοποιηθεί αυτή η προοπτική, απαιτείται αφενός η ρύθμιση να είναι πλήρης ως προς το περιεχόμενό της και αφετέρου να εφαρμοσθεί απαρέγκλιτα χωρίς καθυστερήσεις και με τρόπο που δεν θα δημιουργήσει άσκοπες κοινωνικές εντάσεις που μακροπρόθεσμα θα υποσκάψουν τους στόχους της.

Πιστεύουμε και ελπίζουμε πως αυτή η θετική προσπάθεια είναι ένα καλό πρώτο δείγμα της διάθεσης της πολιτικής ηγεσίας του νέου υπουργείου για βαθιές τομές και για εκ βάθρων αναμόρφωση του εθνικού συστήματος δασοπροστασίας, για το οποίο το WWF Ελλάς έχει διατυπώσει συγκεκριμένη πρόταση από τον Μάιο του 2008.

2. Παρατηρήσεις επί της νομικής διατύπωσης του κειμένου

Τίτλος: Εκτιμούμε πως η προτεινόμενη ρύθμιση πρέπει να αφορά όλες τις πυρκαγιές του 2009 στην Αττική και όχι μόνο τις πυρκαγιές του Αυγούστου.

2.1. Άρθρο 1

2.1.1. Οι δύο παράγραφοι του Άρθρου 1, εν πολλοίς αναφέρουν τα ίδια στοιχεία, παρουσιάζοντας δε και συγκεκριμένες αντιφάσεις μεταξύ τους. Προτείνεται αυτές να ανασυνταχθούν έτσι ώστε να διαχωρίζονται οι πρόνοιες που αφορούν τη φάση αναστολής/απαγόρευσης στους πυρόπληκτους ΟΤΑ και την φάση μετά την κήρυξη των αναδασωτέων.

2.1.2. Θεωρείται αναγκαία η πρόσθεση 3^{ου} άρθρου που να ορίζει με σαφήνεια τη μέγιστη χρονική διάρκεια της απαγόρευσης/αναστολής

2.2. Άρθρο 2

2.2.1. Η διατύπωση του άρθρου είναι μάλλον δυσνόητη και δεν διασαφηνίζει επαρκώς τις εξαιρέσεις. Προτείνεται να γίνει μία **ξεκάθαρη απαρίθμηση** των εξαιρέσεων με παραπομπή στους σχετικούς νόμους όπου αυτό απαιτείται (πχ ειδικές εγκαταστάσεις). Η αναφορά σε «έργα που εκτελούνται» κρίνεται περιττή.

2.2.2. Στην 2^η παράγραφο, προτείνεται η άρση των απαγορεύσεων να γίνεται με απόφαση της Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2.2.3. Σε ότι αφορά τις «Ειδικές Επιτροπές», κρίνεται απαραίτητος ο προσδιορισμός του αριθμού και της χωρικής αρμοδιότητάς τους. Για απλοποίηση των διαδικασιών, προτείνεται η συνάφεια της χωρικής τους αρμοδιότητας με τα αντίστοιχα πολεοδομικά γραφεία.

2.3. Άρθρο 3

2.3.1. Σχετικά με την σύσταση «Ειδικής Υπηρεσίας Κατεδαφίσεων» κρίνουμε απαραίτητο να ενταχθεί μνεία για την απαραίτητη τροποποίηση του ΠΔ καθορισμού του οργανισμού της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος. Με αφορμή το παρόν σχέδιο νόμου, υπενθυμίζουμε την πάγια πρόταση του WWF Ελλάς για ουσιαστική αναβάθμιση της εν λόγω υπηρεσίας σε Αρχή Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων, ώστε να έχει κυρωτική αρμοδιότητα και μεγαλύτερη ανεξαρτησία.

2.4. Άρθρο 4

2.4.1. Θεωρούμε κρίσιμο τον προσδιορισμός της χωρικής αναφοράς του άρθρου, παρότι συνάγεται ότι αφορά όλη την επικράτεια.

2.4.2. Είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός της αρμόδιας αρχής ανάθεσης των σχετικών μελετών, καθώς και της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί (διαγωνισμός ή απευθείας ανάθεση λόγω επείγοντος)

2.4.3. Λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι το άρθρο αυτό αφορά την επικράτεια, προτείνεται η μεταφορά του μετά το άρθρο 5, για λόγους συνάφειας.

2.5. Άρθρο 6

2.5.1. Κρίνεται απαραίτητος ο χρονικός προσδιορισμός της διάρκειας της αναστολής.

2.6. Άρθρο 7

2.6.1. Η υποχρεωτική αναγραφή των συντεταγμένων θεωρούμε πως δεν μπορεί να ισχύσει μόνο για τις περιοχές της Αττικής, καθότι έτσι ενδεχομένως να παραβιάζεται η αρχή την ισότητας των πολιτών της επικράτειας. Σε κάθε περίπτωση θα ήταν άκρως επιθυμητό να ισχύσει απαρέγκλιτα για όλη την επικράτεια.

2.6.2. Υπάρχει ανάγκη προσδιορισμού των προδιαγραφών βάσει των οποίων θα καταγράφονται οι συντεταγμένες και του προβολικού συστήματος που θα ακολουθείται. Θα μπορούσε να περιληφθεί μνεία για σχετική έκδοση προδιαγραφών από τον ΟΚΧΕ.

3. Παρατηρήσεις επί του περιεχομένου

3.1 Η πρόνοια για **αναστολή / απαγόρευση έκδοσης οικοδομικών αδειών** και εκτέλεσης οικοδομικών έργων είναι εξαιρετικά θετική και μπορεί να αποτελέσει ένα ανάχωμα απέναντι στις επιβουλές επί της δασικής γης. Είναι παρόλα αυτά αναγκαίο, η αναστολή/απαγόρευση να μην αποβεί εις βάρος πολιτών που ασκούν νόμιμα δικαιώματα σε μη-δασική γη, καθώς διαφορετικά θα δημιουργηθούν προβλήματα εφαρμογής και αρνητικές στάσεις απέναντι στην προστασία των πυρόπληκτων εκτάσεων. Σε αυτό αποσκοπούν τα παραπάνω σχόλια 2.1.2 και 2.2.3, καθώς και η παρούσα υπόμνηση για ανάγκη εφαρμογής των σχετικών προνοιών με άμεσες και αποτελεσματικές διαδικασίες.

3.2 Λείπει ολοκληρωτικά από το σχέδιο νόμου, οποιαδήποτε **αναφορά στις αρμόδιες αρχές** και σε ότι αφορά την ανάγκη ενδυνάμωσής τους έτσι ώστε να είναι σε θέση να φέρουν εις πέρας τις απαραίτητες ενέργειες προστασίας, συμμετοχής στις επιτροπές που συστήνονται, ολοκλήρωσης των διαδικασιών χαρτογράφησης, κοκ. Σημειώνεται ότι η αδυναμία των αρμόδιων αρχών να φέρουν εις πέρας το έργο τους λόγω ελλείψεων σε προσωπικό και μέσα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στις πυρόπληκτες περιοχές.

3.3 Σχετικά με το παραπάνω προτείνεται να ενταχθεί ρύθμιση που να αφορά όλη την επικράτεια και να προβλέπει **την άμεση ενίσχυση με προσωπικό και πόρους** των δασικών υπηρεσιών στις περιοχές που πλήττονται από πυρκαγιές, με επείγουσες διαδικασίες, καθώς και την ενδυνάμωση του υφιστάμενου αλλά απαξιωμένου θεσμού των επιθεωρητών δασών. Σε πρώτη φάση θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για αυτή την ενέργεια οι ανθρώπινοι πόροι που θα απελευθερωθούν από την αγροφυλακή.

3.4 Προτείνεται να ενταχθεί ρύθμιση που να αφορά όλη την επικράτεια και η οποία να προβλέπει την **άμεση και με συνοπτικές διαδικασίες έκδοση επιστημονικής αναφοράς** για κάθε περιοχή που πλήττεται από πυρκαγιά, η οποία να παρουσιάζει τις επιπτώσεις της καταστροφής και να προδιαγράφει τα αναγκαία μέτρα προστασίας. Οι αναφορές αυτές θα πρέπει να συντάσσονται με ευθύνη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας και να είναι διαθέσιμες δημόσια. Το WWF Ελλάς έχει εκπονήσει αντίστοιχες αναφορές σε πολλές περιπτώσεις και μπορεί να επιβεβαιώσει τόσο το εφικτό της σύνταξής τους, όσο και τη χρησιμότητά τους. Στην ίδια ρύθμιση προτείνεται να σημειωθεί και η ανάγκη συγκρότησης ειδικού συστήματος παρακολούθησης, στις περιπτώσεις όπου οι πυρκαγιές έχουν θίξει περιοχές υψηλής οικολογικής σημασίας (NATURA), οι καμένες εκτάσεις είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες ή υπάρχουν υψηλές πιέσεις για αλλαγές χρήσεων.

3.5 Η **χρήση νέων τεχνολογιών**, όπως αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, το σχεδίου νόμου, μπορεί να προσφέρει πολλά, αλλά δεν αποτελεί πανάκεια. Ειδικά δε στον βαθμό που συντρέχουν τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο 3.2 παραπάνω, και άρα δυσχεραίνεται η ταυτοποίηση των αποτελεσμάτων στο πεδίο και η επιβολή της νομιμότητας. Στα πλαίσια των όσων επιδιώκονται από το σχετικό σχέδιο νόμου, θα μπορούσαν να επιτευχθούν αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα, πιθανότατα με χαμηλότερο κόστος, μέσα από την εφαρμογή των όσων αναφέρουμε στο σημείο 3.3 παραπάνω.

3.6 Η ποικιλία και διαθεσιμότητα των σύγχρονων τεχνολογιών για την πρόληψη, παρακολούθηση και αντιμετώπιση των πυρκαγιών και των επιπτώσεών τους είναι πλέον τεράστια, **χωρίς όμως να είναι εγγυημένα τα θετικά αποτελέσματα από την χρήση τους**. Για να αποφευχθούν συγχύσεις σχετικές με τη δυνατότητα χρήσης αυτών, καθώς και η σπατάλη πόρων σε μη-αποτελεσματικές τεχνολογίες, προτείνεται η σύσταση μία ειδικής επιτροπής, η οποία θα αξιολογήσει όλες τις διαθέσιμες τεχνολογίες και θα συντάξει σχετική συμβουλευτική εμπειρογνωμοσύνη αρχικώς προς το Υπουργείο και δευτερευόντως προς τις δημόσιες υπηρεσίες και τους ΟΤΑ.

3.7 Λείπει από το σχέδιο νόμου οποιαδήποτε αναφορά στις **διαδικασίες αποκατάστασης**, οι οποίες αν και προβλέπονται με ακρίβεια σε άλλους σχετικούς νόμους, συχνά δεν εφαρμόζονται λόγω αμελειών ή έλλειψης πόρων και μέσων. Προτείνεται στο παρόν σχέδιο νόμου να επιβεβαιωθεί η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την αποκατάσταση και να ορισθεί διαδικασία για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων ορθής αποκατάστασης (όπως πχ, η λειτουργία Δ/σεων αναδασώσεων σε πυρόπληκτες περιοχές, η αναδιοργάνωση των δασικών φυτωρίων, η έκδοση προδιαγραφών αποκατάστασης, κοκ. Ειδικά για την περίπτωση περιστατικών δασών όπως αυτά της Αττικής, απαιτείται η εξέταση προτάσεων για αναδόμηση της βλάστησης και δημιουργία ζωνών με μη-πυρόφιλα είδη πέριξ των οικισμών.

3.8 Σε συνέχεια του ανωτέρω σημείου 3.7 θεωρούμε αναγκαία τη σύνδεση των εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας, πολλές από τις οποίες προσφέρουν εξαιρετικά πολύτιμο έργο στην αποφευκτέα φάση της δασοπυρόσβεσης, με τις

δασικές υπηρεσίες, ώστε να ενισχύσουν τις προσπάθειες για καθαρισμούς πριν την έναρξη των αντιπυρικών περιόδων.

Περισσότερες πληροφορίες: Κωνσταντίνος Λιαρίκος, Υπεύθυνος Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων (c.liarikos@wwf.gr), Θεοδότη Νάντσου, Συντονίστρια Περιβαλλοντικής Πολιτικής (tnantsou@wwf.gr)